

KAUHAVAN KAUPUNKI

Talousarvion 2022 laadintaohje

Talousarvion valmistelu

Kauhavan kaupungin taloussuunnittelukausi on 3 vuotta, 2022 – 2024. Vuodelle 2022 laaditaan talousarvio ja vuosille 2023 – 2024 taloussuunnitelma.

Talousarvio laaditaan valtuustoon nähden sitovana käyttötalousosan osalta toimielintasolla ja investointiosan osalta hankeryhmittäin toimielintasolla kuitenkin siten, että hankinta-arvoltaan yli 1.000.000 euron investoinnit käsitellään erillisenä hankkeena. Investointien osalta laaditaan investointisuunnitelma, joka käsitellään valtuustossa joko erillisenä asiana tai talousarvion liitteenä.

Talousarvioon otetaan lokakuussa 2017 hyväksytyyn Kauhavan kaupunkistrategiaan perustuvat konserni- ja toimielintasoiset, valtuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit. Lautakuntien on tarkistettava talousarviovalmistelun yhteydessä strategiset tavoitteensa sekä niiden mittarit ja tavoitetasot. Valtuustoon nähden sitovia tavoitteita asetetaan 4 – 5 / toimielin. Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden lisäksi talousarviossa voidaan asettaa toimielintasolla sitovia tavoitteita.

Hallintokunnat valmistelevat talousarvioesityksensä annettujen ohjeiden ja käytyjen etukäteiskeskustelujen perusteella. Lautakuntien hyväksymät **esitykset palautetaan 30.9.2021 mennessä**. Käyttötalousosan luvut tallennetaan web-budjetointi-ohjelmistoon. Tavoitteet mittareineen sekä henkilöstö- ja investointiesitykset sekä informatiiviset tiedot tallennetaan t-asemalla oleviin tiedostoihin.

Vuoden 2022 talousarvio tehdään **10 euron tarkkuudella** ja vuosien 2023 - 2024 taloussuunnitelma tehdään **1000 euron** tarkkuudella. Koko suunnitelmakausi 2022 - 2024 esitetään vuoden 2021 rahanarvossa. Määrärahat ja tuloarviot ilmoitetaan arvonlisäverottomina (nettomääräisinä).

Talousarvion valmistelussa on varauduttava karsintakierrokseen sen jälkeen kun kaupungin tulorahoituksen taso on selvillä.

Valtuusto päättää veroprosenteista 15.11.2021 ja käsittelee budjetin 13.12.2021. Kaupunginhallitus käsittelee talousarviota 18.10.2021 (päiväkokous) ja 25.10.2021 (päiväkokous) sekä tarvittaessa 26.10.2020. Kaupunginhallitus antaa talousarvioesityksensä 22.11.2021 (talousarviokirja).

Käyttötalouden budjetointi

Talousarvio laaditaan valtuustoon nähden sitovana seuraaville toimielimille:

1. Keskusvaalilautakunta
2. Tarkastuslautakunta
3. Kaupunginvaltuusto
4. Kaupunginhallitus
5. Perusturva
6. Kasvatus- ja opetuslautakunta
7. Elämänlaatulautakunta
8. Tekninen lautakunta
9. Ympäristölautakunta

Budjettiesitykset ja perustelutekstit vuodelle 2022 tallennetaan web-budjetointia käyttäen. Talousarvioehdotukset tulee tehdä todellista tarvetta vastaaviksi tarkkaa taloutta noudattaen. Informatiivisissa tiedoissa annetaan selvitys hallintokunnan talousarviovuoden toiminnasta. Talousarvioon ei saa sisällyttää nykytasoista toimintaa laajentavia uusia määrärahoja.

Luvut syötetään budjettiin tileille kustannuspaikoittain. Valtuuston sitovuustason lisäksi talousarvio on toimielimeen nähden sitova tehtävä- (osasto 4) tai osatehtävätasolla (osasto 5). Pelastustoimen kustannukset budjetoidaan teknisen lautakunnan määrärahaan.

Käyttötalousmenot budjetoidaan niin, että menot henkilöstömenoja lukuun ottamatta ovat enintään vuoden 2021 talousarvion tasolla.

Henkilöstökulut budjetoidaan kaupungille **hyväksytyin vakanssirakenteen mukaisena**. Palkkamäärärahat varataan siten, että elokuun 2021 palkkoja korotetaan 1,9 prosentilla. Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset päättyvät 28.2.2022, eikä laadintaohjeen antoai- kana vielä ole tiedossa vuonna 2022 palkkoihin tulevien sopimuskorotusten taso. Arvioidun sopimuskorotuksen lisäksi palkkoihin vuonna 2022 tulevat työkokemukselliset huomioidaan. Palkat budjetoidaan palkkajärjestelmästä saatavien ns. palkkaliitteiden mukaisina. **Talousarvioon ei tehdä ylimääräisiä palkkavarauksia**. Myös investointikohteiden palkat budjetoidaan käyttötalousmenoksi, ja ne oikaistaan talousarviossa valmistus omaan käyttöön –erän kautta.

Vuosiloman-, sairausloma- ym. sijaisuudet hoidetaan pääsääntöisesti ao. toiminnon vakansseihin nimetyillä henkilöstöllä. Mikäli ulkopuolisia sijaisia kuitenkin tarvitaan, budjetoidaan heille varattavat palkkamäärärahat sijaistarpeen mukaisille tileille.

Avoimeksi tulevien virkojen tai toimien rationalisointia / täyttämistä sekä sijaisuuksia kordinoi henkilöstöjohtaja. Tavoitteena on edelleen optimoida henkilöstömitoitusta kaikilla toimialoilla. Luonnollinen poistuma on hyödynnettävä täysimääräisesti. Mikäli tehtävää ei voida jättää täyttämättä tai tehtäviä jakaa, tulee vastuualueen esimiehen hakea virkojen ja toimien vakituista täyttämistä varten kaupunginhallitukselta täyttölupa. Kaupunginhallitus pyytää täyttöluvasta ennen sen ratkaisemista henkilöstöjohtajan lausunnon.

Palkkojen sivukulut syötetään budjettiin keskitetysti taloushallintotiimin toimesta. Sosiaaliturva-, työttömyysvakuutus-, tapaturmavakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksuihin sekä palkkaperusteiseen KuEL- ja VEI-maksuun varataan yhteensä 25 prosenttia. Myös eläkemenoperusteinen KuEL-maksu tallennetaan talousarvioon keskitetysti taloushallintotiimin toimesta. Sivukulujen tasot tarkentuvat syksyn aikana.

Yt-neuvottelujen osatuloksena syntyneeseen kaupungin ja JHL:n kuuluvan kunnossapito- ja henkilöstön väliseen, vuoden 2022 loppuun voimassa olevaan sopimukseen perustuen ostopalvelujen käyttö kiinteistöjen, teiden ja alueiden kunnossapito- ym. tehtäviin minimoidaan. Ao. tehtävät hoidetaan kaupungin omana työnä. Tämä tulee huomioida ostopalvelujen budjetoinnissa.

Talousarvio sisältää sekä ulkoiset että sisäiset erät, mutta on valtuustoon nähden sitova ulkoisten erien osalta. Sisäisiä erä ovat mm. kaupungin oman toiminnan ateriapalvelut ja sisäiset vuokrat. Sisäisten erien budjetoinnissa on huomioitava, että sisäinen meno ja tulo tulee olla yhtä suuri (netto = 0). Sisäisen palvelun tuottajan (tilapalvelun, ruokapalvelun, konekeskuksen ym.) on valmistettava oman toimintansa sisäisten erien jakaminen

yhdessä taloushallinnon kanssa, ja erien budjetointi suoritetaan keskitetysti hallintokuntien ja taloustoimen yhdessä sopimalla tavalla.

Kustannuslaskennalliset erät tallennetaan keskitetysti taloushallinnon toimesta. Kustannuslaskennallisia eriä ovat mm. toimialojen hallintokulujen ja taloushallinnon ym. kustannusten vyörytykset ja poistot.

Taloussuunnitelmaan sisältyvien hankkeiden kustannusarviot ja kuntarahaosuudet on eriteltävä informatiivisissa tiedoissa. Uusiin hankkeisiin ei lähdetä taloussuunnitelman aikana, mikäli niihin ei taloussuunnitelmassa ole myönnetty rahoitusta tai ellei ulkopuolinen rahoitus kata kuluja täysimääräisesti.

Henkilöstösuunnitelma

Henkilöstösuunnitelman pohja tehdään hallintokunnille valmiiksi kansioon t:1yhteinen/Taloussuunnitelmat/2022. Kukin hallintokunta täydentää laskentataulukkoonsa henkilöstömuutokset. Taulukko on valmiiksi syötetty henkilökunnan määrä sellaisena kuin se oli henkilöstöhallinnon ohjelmassa 31.12.2020. Tämä tieto tulee hallintokunnissa tarkistaa vastaamaan tilannetta 31.12.2021.

Muutokset henkilöstösuunnitelmaan merkitään vuodelle 2022 sekä suunnitelmavuosille noudattaen ennakoivan henkilöstösuunnittelun periaatteita siten, että mm. eläköitymisten ja suunniteltujen organisaatorakennemuutosten yms. vaikutukset huomioidaan mahdollisimman kattavasti.

Henkilöstösuunnitelmassa esitetään vakanssit. Vakanssit merkitään kokoaikaisina, vaikka tehtävä olisi ollut täytettynä vain osan vuotta. Kokoaikaiseksi perustetut vakanssit merkitään osa-aikaprosentin mukaisina, mikäli vakanssia hoidetaan osa-aikaisesti ilman sijaista. Lakisääteiseen mitoitukseen perusteella palkattu määräaikainen henkilöstö ilmoitetaan informatiivisena tietona omalla rivillään. Määräaikainen lisäresurssi ilman vakanssia on mahdollista ainoastaan lakisääteisiin mitoituksiin perustuvissa tehtävissä Oikeassa reunassa sarakkeeseen voi kirjoittaa lisätietoja.

Henkilöstösuunnitelmassa (word-tiedosto samassa kansiossa) mainitaan sanallisesti mahdollisesta lisätyövoiman tarpeesta perusteluineen (esim. vuonna 2022 tarvitaan tilapäisesti 1 henkilö 3 kk:n ajaksi x-projektiin). Myös muut tiedossa olevat henkilöstön määrää tai vakanssien koko-/osa-aikaisuutta koskevat muutokset ml tiedossa olevat eläköitymiset mainitaan.

Tavoitteet

Taloussuunnitelmaan sisällytetään valtuustoon nähden sitovat, toimielinkohtaiset strategiset tavoitteet. Tavoitteiden tulee toteuttaa kaupunkistrategiaa. Tavoitteita asetetaan 4 – 5 / toimielin. Johtoryhmä valmistelee tavoitteet elokuun 2021 aikana, minkä jälkeen ne viedään kunkin toimielimen käsiteltäväksi.

Kaupunkikonsernille ja konserniyhteisöille asetetaan omat, erilliset tavoitteet. Tavoitteiden tulee olla mitattavissa, ja niiden saavuttamiseen asetetaan tavoitearvo ja –aika. Kun tavoite saavutetaan, asetetaan uusi tavoite.

Tavoitteet ja taloussuunnitelmaan liittyvät informatiiviset tiedot tallennetaan kansioon t:1YHTEINEN/Taloussuunnitelmat/2022.

Investoinnit

Kestävä investointitaso (poistoja aiheuttavien investointien nettomäärän sovittaminen sumu-poistojen ja/tai vuosikatteen tasoon) joudutaan ylittämään vuosina 2022 – 2023 kouluinvestointien vuoksi. Kaupungin investointitaso sumupoistoihin suhteutettuna saisi olla noin 5 - 6 miljoonaa euroa vuodessa. Kaupungin lainamäärä huomioiden investointitason tulisi kuitenkin olla selvästi alempi, myös vuosikatetasoon verrattuna. Muussa tapauksessa kaupungin lainakanta kasvaa kestäättömäksi.

Investoinneista priorisoidaan käyttötaloutta tehostavat hankkeet, minkä vuoksi investoinnin vaikutukset käyttötalouteen ja poistoihin on selvitettävä. Muita kuin ns. pakollisia hankkeita tarkastellaan kriittisesti, mikä hallintokuntien on huomioitava jo esityksiä tehdessään. Investointitaso on lähivuosina saatettava selvästi poistojen tasoa alhaisemmaksi. Kun palveluverkko- ym. pakolliset investoinnit on saatu tehtyä, on keskityttävä kaupungin velkamäärän pienentämiseen. Koska investointien seurauksena poistotaso nousee, täytyy vuosikatetasonkin nousta, jotta talous saadaan pidettyä tasapainoisena.

Kukin toimielin tekee investoinneista omat esityksensä. Liikunta-alue ja –tilainvestoinnit sisältyvät teknisen lautakunnan esitykseen, mutta teknisen lautakunnan on otettava omassa esityksessään huomioon elämänlautulautakunnan näkemys. Investointiesityksissä on otettava huomioon aikaisemmat investointisuunnitelmat ja päätökset. Ne investointihankkeet, joihin haetaan valtionosuutta vuonna 2021, on esitettävä otettavaksi vuoden 2021 investointiohjelmaan. Hankkeille on haettava mahdollisuuksien mukaan myös muuta rahoitusta.

Investointeihin otettavan hankkeen / hankinnan kustannusten on oltava vähintään 10.000 euroa. Käyttöomaisuuden vuosikorjausmenot budjetoidaan käyttötalouteen, ainoastaan perusparannuskustannukset otetaan uushankintojen lisäksi investointeihin.

Investointiesitykset tehdään hankkeittain mahdolliset osahankkeet eritellen valmiiseen taulukkopohjaan kansioon t:1yhteinen/Taloussuunnitelmat/2022. Esityksestä on käytävä ilmi hankkeen nimi, toteutusajankohta, kokonaiskustannukset, kustannukset vuosittain ja hankkeeseen saatavat valtionosuudet sekä hankkeen vaikutus käyttötalouteen. Merkittävälle hankkeille on laskettava takaisinmaksuaika.

Lautakunta kohdistaa valtuuston myöntämän hankeryhmäkohtaisen määrärahan yksittäisille hankkeille.

Konserni

Talousarviossa esitetään omana kokonaisuutena kuntakonsernin kannalta olennaiset tapahtumat, kuten konsernijärjestelyt ja konsernirakenteen mahdolliset muutokset ja merkittävät muutokset konserniyhtiöiden liiketoiminnassa.

Kaupungin talousarviossa annetaan tiedoksi tytäryhteisöjen merkittävät investoinnit ja mahdollisesti otettavat uudet lainat sekä niihin esitettävät kaupungin omavelkaiset takaukset. Myös merkittävät leasingvastuita aiheuttavat ratkaisut on tuotava esille talousarviossa.

Tytäryhtiöiden talousarvioita ei kuitenkaan esitetä osana kaupungin talousarviota.

Konserniyhtiöille asetetaan liiketoiminnan strategiset kehittämistavoitteet sekä toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden tulee perustua kaupunkistrategiaan. Yhtiön taloudellista asemaa seurataan tunnusluvuilla, joita käytetään vastaavien markkinoilla toimivien yhtiöiden seurannassa. Myös kaupunkikonsernille kokonaisuutena asetetaan talousarviossa tavoitteita.

Lisätietoja antaa Liisa Salo, puh. 050 330 5286.

Kauhavalla 16.8.2021

KAUHAVAN KAUPUNGINHALLITUS

Markku Lumio
kaupunginjohtaja

Liisa Salo
hallintojohtaja